

mod at tage, hvad der i Øjeblikket kan faas. Jeg skal desuden bemærke med Hensyn til Vædringsforslagene og Underædringsforslagene udenfor Betænkningen, at efter min Mening er det, der skulde være Hovedsagen, nemlig Vædringsforslag Nr. 2, affattet paa en meget uheldig Maade, saaledes at det kommer til paa den mest inkonsekvente Maade at forbyde visse Arbejder og tillade andre, uden at jeg kan se, at der er noget som helst Princip deri. For det første vil en Lovbestemmelse affattet saaledes som dette Vædringsforslag have til Følge, at en Haandværker ikke selv har Lov til at arbejde om Søndagen. Alt Arbejde skal jo ophøre paa Værkstedet, han har altsaa ikke Lov til at gaa ind paa sit eget Værksted og selv tage sig en eller anden Ting for, hvilket dog synes at være en temmelig stor Begrænsning af den personlige Frihed. Dernæst fører Vædringsforslaget til det synderlige Resultat, at en Maler f. Eks. ikke har Lov til at lade sine Svende arbejde paa Værkstedet, men derimod har han meget godt Lov til at lade dem arbejde paa Huse omkring i Byen. Fremdeles vil et Forslag som det nærværende have til Følge, at Tømmerhvende og Murhvende ikke ville have Lov til at arbejde paa Værksteder og paa Dplags- og Tømmerpladser; men der er ikke det mindste i Vejen for, at de kunne arbejde paa at bygge Huse i Byen — det er jo hverken paa Dplags- og Tømmerpladser og lignende Arbejdspladser og ikke heller paa Værksteder, at saadanne Arbejder foregaa. Men hvorfor man skal paa den Maade ordne Forholdet, hvorfor man skal forbyde den ene Art af disse Arbejder og tillade den anden Art, er det mig ubegribeligt at indse; jeg synes, det bliver den vilkaarligste Ordning af Forholdet, man kan tænke sig.

Dernæst taltes der om Kvinders Arbejde, og det blev gjort gældende, at de maatte arbejde for meget for en altfor ringe Løn. Jeg vil sige, at jeg ikke kan tro andet, end at for den største Del af de kvindelige Arbejders Bedkommende vil dette Lovforslag faa meget ringe Betydning, for saa vidt Fabrikarbejde falder ind under Loven, og for saa vidt det er almindeligt Strykearbejde, foretages det jo meget ofte enten hjemme eller i alt Fald i Lokaler, som ikke falde ind under disse Udtryk: „Butiks-, Bager-, Bakhus- og lignende Lokaler“ og heller ikke under Udtrykket „Værksteder“. Jeg tror derfor ikke, de Klager, der muligvis maatte være førte mod at forlange for meget Arbejde af kvindelige Arbejdere, ville i nogen næneværdig Grad blive afhjulpne ved dette Vædringsforslag. Jeg nævner

disse Ting blandt andet ogsaa for at gøre opmærksom paa, at det var virkelig ikke saadan hen i Luften, naar man havde saa store Vanskeligheder i det andet Ting ved at komme til et Resultat. Det var alvorlige Vanskeligheder, som just ikke saa meget fremstille sig ved en overfladisk Betragtning af Forholdene, men som komme frem, naar man skal til at redigere, naar man skal til at give sine Tanker en bestemt Form. Og derfor er det, at jeg heller ikke tror, at man, om man ogsaa vilde give sig til det nu, havde synderlig Udflugt til at overvinde disse Vanskeligheder, som man har kæmpet med i flere Aar.

Hvad Vædringsforslagene Nr. 3 og 4 angaar, tror jeg ogsaa, man mod dem kan gøre den Indvending, at de falde ganske udenfor Lovens Ramme. Thi det er da sikkert nok, at under en Helligdagslov kan der ikke falde Bestemmelser ind om, at Folk skulde have fri paa Søndage i Ugen, og for øvrigt vil det jo vist nok ikke kunne ske uden at skade selve Virksomhederne, og naar man virkelig skader dem, hvis man gør dem umulige, er det da ogsaa ganske klart, at det gaar ud over Arbejderne, ikke mindre end over Fabriksejere og Driftsherrer. Jeg tror ikke, det er muligt, at man kan redigere disse Bestemmelser synderlig anderledes, end det er sket i Udvalgets Forslag under Nr. 5, 1 og 2, naar man ikke derved vil træde saaledes hindrende i Vejen, at man i væsentlig Grad skader de Bedrifter, som der er Spørgsmaal om.

Hvad Valgdagen angaar, vil jeg henholde mig til, hvad det ærede 2det Medlem for 11te Kredts (Th. Nielsen) bemærkede. For det første er det jo klart nok, at det ganske ligger udenfor en Helligdagslovs Omraade at befatte sig dermed, og for det andet tror jeg, ligesom han, at selv om man skulde til at give Bestemmelser om Frihed paa Valgdagen, var det foreslaede ikke hensigtsmæssigt, ikke naturligt eller rimeligt. — Det ærede 6te Medlem for 1ste Kredts (Knudsen) gjorde nogle Bemærkninger i Anledning af noget, jeg havde ytret ved Sagens 1ste Behandling; men jeg tror slet ikke, at hans Bemærkninger ramte det, jeg der havde for Øje. Jeg mente ganske simpelt, at jeg ikke troede, at det har viist sig, at der er noget i Vejen for, at de Arbejdere, der ønske det, kunne komme til at afgive deres Stemme ved de omtalte Valg, og det have de vist ogsaa gjort i et meget betydeligt Omfang. Der udtræves jo slet ikke dertil, at man skal være fri hele Dagen, og dersom vi faa den ny Valgkredsordning, hvorefter de kjøbenhavnske Kredse faa en rimelig Størrelse,